

FINANSDEPARTEMENTET

Skatte- och tullavdelningen

Promemoria om stämpelskatt i samband med företagsinteckning

Innehållsförteckning

1	Lagförslag	3
2	Bakgrunden till förslaget	5
2.1	Stämpelskatt	5
2.2	En ny företagsinteckning	5
3	Förslag	6
4	Ikraftträdande	7
5	Författningskommentar	7
	Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter.....	7

1 Lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

Härigenom föreskrivs att 21–22 och 24 §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om inte annat framgår av 22 och 23 §§ tas stämpelskatt ut vid beviljande av sådan ansökan om inteckning i fast egendom som avses i 22 kap. 2 § jordabalken, samt vid beviljande av motsvarande ansökan beträffande tomträtt, luftfartyg, skepp *eller näringsverksamhet*.

Med beviljande av ansökan om inteckning i skepp jämställs att inteckning i skeppsbygge förs över från fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel till fartygsregistrets skeppsdel.

Sker nyinteckning och dödning på grund av samtidig ansökan, föreligger skatteplikt endast för skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar som dödas. Detta gäller dock bara om inteckningarna beviljas i egendom *eller, då fråga är om företagsinteckning, i näringsverksamhet* som helt eller delvis omfattades av de dödade inteckningarna.

Har en näringsverksamhet tidigast sex månader före ansökan om företagsinteckning förvärvats genom en sådan fusion eller fission som anges i 37 kap. 3 respektive 5 § inkomstskattelagen (1999:1229) föreligger skatteplikt

Föreslagen lydelse

21 §¹

Om inte annat framgår av 22 och 23 §§ tas stämpelskatt ut vid beviljande av sådan ansökan om inteckning i fast egendom som avses i 22 kap. 2 § jordabalken, samt vid beviljande av motsvarande ansökan beträffande tomträtt, luftfartyg *eller skepp. Detta gäller också vid beviljande av ansökan om företagsinteckning.*

22 §²

Sker nyinteckning och dödning på grund av samtidig ansökan, föreligger skatteplikt endast för skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar som dödas. Detta gäller dock bara om inteckningarna beviljas i egendom som helt eller delvis omfattades av de dödade inteckningarna.

Har en näringsverksamhet tidigast sex månader före ansökan om företagsinteckning förvärvats genom en sådan fusion eller fission som anges i 37 kap. 3 respektive 5 § inkomstskattelagen (1999:1229) föreligger skatteplikt

¹ Senaste lydelse 2001:345.

² Senaste lydelse 2001:1222.

endast för ett belopp motsvarande skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar *i den förvärvade verksamheten* som upphörde att gälla till följd av fusionen eller fissionen.

endast för ett belopp motsvarande skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar som upphörde att gälla till följd av fusionen eller fissionen.

24 §³

Stämpelskatten är vid inteckning i

1) fast egendom och tomträtt tjugo kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas,

2) luftfartyg *och näringsverksamhet* tio kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas,

2) luftfartyg tio kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas,

3) skepp fyra kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas.

Vid företagsinteckning är stämpelskatten tio kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas.

Skatten är alltid lägst femtio kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2004.

2. För företagsinteckningar som beviljas under perioden 5 mars 2004 – 30 september 2004 skall beslut om fastställande av stämpelskatt meddelas snarast efter den 30 september 2004.

³ Senaste lydelse 1985:616.

2 Bakgrunden till förslaget

2.1 Stämpelskatt

Reglerna om stämpelskatt finns i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, Stämpelskattel, och i förordningen (1984:406) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, StämpelskatteF. Stämpelskatt skall betalas till staten vid förvärv av fast egendom och tomträtter samt vid beviljande av inteckningar, 1 § Stämpelskattel. Det är inskrivningsmyndigheten som är beskattningsmyndighet, 3 § samma lag. Ärenden om företagsinteckning handläggs enligt 1 § förordningen (2003:552) om företagsinteckning av Patent- och registreringsverket, PRV.

I 21–24 §§ Stämpelskattel finns bestämmelserna om skatteplikt och skattesats i fråga om inteckningar. Stämpelskatt tas ut dels vid beviljande av sådan ansökan om inteckning i fast egendom som avses i 22 kap. 2 § jordabalken, dels vid beviljande av sådan ansökan beträffande tomträtt, luftfartyg, skepp eller näringsverksamhet.

Enligt bestämmelserna i 22 § Stämpelskattel föreligger skatteplikt vid samtidig ansökan om dödning och nyinteckning endast för skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar som dödas. Det gäller under förutsättning att inteckningarna beviljas i egendom som helt eller delvis omfattades av de dödade inteckningarna. I fråga om företagsinteckning krävs i stället att de nya inteckningarna beviljas i näringsverksamhet som helt eller delvis omfattas av de dödade inteckningarna. Stämpelskatt kan också avräknas i vissa fall i samband med en fusion eller en fission.

2.2 En ny företagsinteckning

Från och med den 1 januari 2004 har lagen (1984:649) om företagshypotek, FHL, ersatts med en ny lag om företagsinteckning, FIL (prop. 2002/03:49, bet. 2002/03:LU17, rskr. 2002/03:222, SFS 2003:528). Den gamla lagen om företagshypotek gäller övergångsvis fram till och med den 31 december 2004 för inteckningar som beviljats enligt den lagen.

FIL är ett resultat av en reform som skall underlätta för företag att genomföra företagsrekonstruktion i stället för att gå i konkurs. Reformen innebär bl.a. att en ny företagsinteckning ersätter det tidigare företagshypoteket. Företagsinteckningen ger allmän förmånsrätt och gäller i 55 procent av värdet av all gäldenärens egendom som återstår sedan borgenärer med bättre förmånsrätt fått betalt.

Av 1 kap. 1 § FIL framgår att företagsinteckning beviljas i all sökandens egendom. Kravet i FHL om att sökanden skulle vara näringsidkare har slopats. Det är emellertid bara en näringsidkare som kan upplåta säkerhet för en fordran genom att överlämna ett företagsinteckningsbrev beträffande sin egendom, 1 kap. 2 § FIL. En förutsättning för att en borgenär skall få förmånsrätt är således att gäldenären är näringsidkare och det ankommer därför på borgenären att i

eget intresse kontrollera om gäldenären är att anse som näringsidkare. En företagsinteckning hos en fysisk person omfattar värdet av både fast och lös egendom och oavsett om egendomen används i näringsverksamhet eller inte.

De nämnda nyheterna avseende företagsinteckningar som har trätt i kraft vid årsskiftet 2003/2004 borde ha föranlett ändringar i StämpelskatteL. Eftersom företagsinteckningar inte längre beviljas i näringsverksamhet kan stämpelskatt inte tas ut vid beviljande av ansökan om sådan inteckning efter den 1 januari 2004. Regeringen har i en skrivelse (Skr. 2003/04:107) aviserat att bestämmelserna skall ändras så att stämpelskatt skall kunna tas ut vid beviljande av ansökan om företagsinteckning fr.o.m. den 5 mars 2004.

I FHL fanns regler om s.k. förföljelserätt. Dessa innebar att hypoteksunderlaget under en tid belastades av hypoteket när hela eller en del av rörelsen överlåtits. Förföljelserätten upphörde efter 18 månader om borgenären inte hade väckt talan mot förvärvaren om betalning ur egendomen och anmält detta till inskrivningsmyndigheten. I stället för att väcka talan om betalning var det vanligt att borgenären kom överens med både överlåtaren och förvärvaren av verksamheten om överflyttning av företagsinteckningarna. Förvärvaren ansökte därför om uttag av nya företagsinteckningar samtidigt som överlåtaren ansökte om dödning av företagsinteckningar på minst motsvarande belopp. Enligt 22 § första stycket StämpelskatteL utgår då stämpelskatt endast för skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar som döddats.

Förföljelserätten har tagits bort i den nya lagen om företagsinteckning. Det beror på att inteckningshavaren får förmånsrätt i all gäldenärens egendom, dvs. även förmånsrätt till betalningen vilket inte gällde tidigare.

3 Förslag

Promemorians förslag: Stämpelskatt skall tas ut när en ansökan om företagsinteckning beviljas. Vid samtidig ansökan om dödning och nyinteckning skall avräkning av stämpelskatt ske under förutsättning att företagsinteckningarna beviljas i egendom som helt eller delvis omfattades av de dödade inteckningarna.

Skälen för promemorians förslag: Eftersom företagsinteckning inte längre beviljas i näringsverksamhet och det inte heller krävs att sökanden är näringsidkare kan stämpelskatt inte tas ut vid beviljande av ansökan om företagsinteckning efter den 1 januari 2004. Statens intäkter av stämpelskatt på företagsinteckningar uppgick år 2003 till cirka 240 miljoner. Skattebortfallet sedan årsskiftet 2003/2004 och fram till och med dagen då den ovan nämnda skrivelsen överlämnades till riksdagen kan beräknas till omkring 40 miljoner kronor. Regeringen föreslår att bestämmelserna i StämpelskatteL ändras så att det framgår att skatt skall tas ut vid beviljande av ansökan om företagsinteckning.

Förslaget att stämpelskatt skall tas ut vid beviljande av företagsinteckning har också betydelse för bestämmelserna om avräkning av stämpelskatt i 22 § Stämpelskattel. I likhet med övriga inteckningar kommer även en företagsinteckning att beviljas i viss egendom. För att avräkning skall kunna göras måste således den nya företagsinteckningen beviljas i egendom som helt eller delvis omfattades av de dödade inteckningarna.

Avräkning kan också göras under vissa förutsättningar när en näringsverksamhet har förvärvats genom en fusion eller fission. Det föreligger skatteplikt i dessa fall endast för skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar som upphörde till följd av fusionen eller fissionen. Det innebär att det i sådana fall fortfarande finns en koppling mellan företagsinteckningarna och en viss näringsverksamhet. Det kan dock bara vara juridiska personer som är inblandade i den typen av omstruktureringar. Därigenom ingår den intecknade egendomen i en näringsverksamhet.

4 Ikraftträdande

Nuvarande bestämmelser i Stämpelskattel som innebär att stämpelskatt inte kan tas ut vid ansökan om företagsinteckning leder till ett icke avsett skattebortfall. Den tid under vilken stämpelskatt inte kan tas ut vid beviljande av företagsinteckning bör begränsas i möjligaste mån. Med hänsyn härtill bör de nya reglerna, med stöd av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen, tillämpas på uttag av stämpelskatt vid beviljande av ansökan om företagsinteckning som sker fr.o.m. dagen efter det att regeringen till riksdagen lämnat en skrivelse om att ett förslag är att vänta. Regeringen har den 4 mars 2004 överlämnat en sådan skrivelse till riksdagen (Skr. 2003/04:107). Regeringen föreslår att de nya bestämmelserna skall tillämpas fr.o.m. den 5 mars 2004.

5 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

21 §

För att det skall föreligga överensstämmelse med reglerna i lagen (2003:528) om företagsinteckning ändras första stycket på det sättet att det anges att stämpelskatt skall tas ut vid beviljande av ansökan om företagsinteckning.

22 §

Ändringen i *första stycket* innebär att det även i fråga om företagsinteckningar skall vara möjligt att få avräkning under

förutsättning att nyinteckningen beviljas i egendom som helt eller delvis omfattades av de dödade inteckningarna.

I *andra stycket* görs en justering på grund av att företagsinteckning inte längre beviljas i näringsverksamhet.

24 §

Eftersom företagsinteckning inte längre beviljas i näringsverksamhet ändras bestämmelsen genom att *första stycket punkten 2* bara omfattar inteckning i luftfartyg. I det nya *andra stycket* anges skattesatsen i fråga om företagsinteckning. Det nuvarande andra stycket blir ett nytt *tredje stycke*.

Övergångsbestämmelser

Ändringarna i stämpelskattelagen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2004. Regeringen har i en skrivelse till riksdagen (Skr. 2003/04:107) aviserat att reglerna med stöd av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen skall tillämpas vid beviljande av ansökan om företagsinteckning som sker efter den 5 mars 2004, dvs. från och med dagen efter det att skrivelsen överlämnades till riksdagen.

För företagsinteckningar som beviljas under perioden 5 mars – 30 september 2004, dvs fram till dagen för ikraftträdandet av lagen om ändring i stämpelskattelagen, måste stämpelskatten tas ut i efterhand. Inskrivningsmyndigheten får således i efterhand debitera de sökande som under den aktuella perioden beviljats företagsinteckningar. Stämpelskatten bör debiteras så snart som möjligt efter lagens ikraftträdande.